

Svend Thorhauges dimissionstale

Taler

Svend Thorhauge
Uddannelsesleder på
læreruddannelsen Aarhus

Dato

26. juni 2022

Sted

VIA Læreruddannelsen i
Aarhus

Kære dimittender, kære årgang 2018, kære gæster, kære kolleger; kære alle sammen.

Tilgiv mig, at jeg i det følgende vil tale direkte til dimittenderne og i denne stund overse jer andre. Men det er jo dimittenderne, det handler om i dag. Og på mange måder er det sidste gang, det handler om dem. Så vi må gøre lidt ud af det. Det er sidste gang her på læreruddannelsen i Aarhus. I hvert fald som lærerstuderende. Jeg håber, vi ses igen som samarbejdspartnere eller kolleger.

Men det er også i mere bred forstand sidste gang, at det primært er jer, dimittender, det handler om; for nu handler det om eleverne. Det skal I ikke være kedede af. Tværtimod: det er det, I har sigtet imod. Det er faktisk dét, læreruddannelse handler om; nemlig om jeres gerning som lærere og om de elever, som snart skal forme deres liv under jeres kyndige undervisning og vejledning.

At I sidder her i dag, er udtryk for noget af det smukkeste ved det at være menneske. Måske det mest særegne ved mennesket. Måske det egentligt menneskelige. For i dag ved vi, at selv dyr besidder empati og kan handle ud fra det. Men mennesket kan mere end det, og dét, at I sidder her i dag, er et væsentligt vidnesbyrd om menneskets særlige kunnen og villen i forening.

I sidder her, fordi I vil noget med nogen. Og endnu mere end det: I sidder her, fordi I vil nogen – med nogen. Fordi I ikke bare har noget for med nogen; men I har dem selv for. Eleverne selv og elevernes selv. (Kierkegaard ville sige deres selvforhold). Det er et særligt selv, nemlig deres myndige selv, som I har for på en sådan måde, at jeres kommende elever en dag skal kunne træde ud i verden og tage den på sig. Tage verden på sig.

Eleverne og verden. Så enkelt er det. Og I er både bro og enzym. Det er den mission, vi sender jer ud på i dag. Derfor dagens dimission.

Så kære dimittender,

først og fremmest jo tillykke. Altså til lykke. Til det, der skal lykkes, det I skal lykkes med og det, der skal lykkes med jer. Det, der skal være lykken ligt – lykkeligt. Tillykke til jer alle, må I i dag angribe en stribe af forehavender, anliggender og tiltag, der vil lykkes vel. Kort sagt til lykke med dagen, dagen er til lykke og den er til jer.

Det er ikke kun en leg med ord, for ordspil rækker kun til sproget. Og selvom sproget er vores fælles mødested og vores verdens grænse, er der alligevel noget mere på spil i et skoleliv. I skolen møder vi også i umiddelbare tilværelser og nærværende mellemværender. Forhold, der ikke blot handler om den enkelte, men om dét, der hver især gør os til meget mere end os selv. Men som begynder med, at vi er konkret til stede i verden, i livet og her i salen i dag, og derfor må forholde os til hinanden og det fællesskabende. Det fælles, som vi skal socialiseres ind i som individer, så vi giver mening for andre og andre giver mening for os. Så vi bliver forankringsduelige.

Så der ud af skolens liv fødes myndige borgere, som kan tage vare på sig selv og vores samfund og indgå i forpligtende fællesskaber med den rette balance mellem at være sig selv og at være sig selv nok. Det er vores forehavende. Det er vores anliggende. Det er dette, vores og nu også jeres tiltag retter sig imod.

Så tilværelsen bliver autentisk, så nærværet bliver til samvær, og så vi i mødet med andre mennesker har et mellemværende og ikke blot er ligegyldige for hinanden.

Sproget fortæller, som vi kan høre, om menneskets indre forhold. Og vi mødes i sproget. Men vi finder hinanden udenfor sætningernes domæne. Derfor har jeres uddannelse rummet både praktisk musiske, pædagogiske og litterære elementer. Ikke, så I bliver hele mennesker, men i respekt for, at I allerede er hele mennesker, som er nærværende til stede i verden.

Gode dimittender,

I er af særlig støbning. I er blevet formet af det, I er kommet igennem. Et andet ord for støbning er dannelse. Og har støbeformen sider, kanter og krummelurer, som til sammen gør mennesker leveduelige og samfundet i bred forstand bæredygtigt, så kan vi også tillade os at kalde det for almen dannelse.

Jeres dannelse til lærere har ikke kun været en dans på roser. Det er muligvis ikke venligt at lægge det således ud, omvendt så ville det være værre at negligere det indlysende vilkår.

I har taget jeres uddannelse under en global pandemi. Den vil jeg ikke tale om i det følgende. Og jeg vil slet ikke – og kunne overhovedet ikke finde på – at give jer navn efter den. Fordi, det slet ikke står mål med, hvad der ellers er at fortælle om jer.

Man kalder heller ikke mælkebøttebørn for asfaltbørn trods det, at de som mælkebøtten trodser asfaltens tunge låg, finder eller skaber sig en sprække og bryder igennem. Asfalten er kun baggrund, men i forgrunden står mælkebøtten. Ingen har endnu sagt, mens de har kigget på mælkebøtter i vejkanten: 'Se asfalten!' Men derimod: 'Se mælkebøtten!' Kun, hvor mælkebøtterne har visnet sig væk fra dette gennembrud, ville man kigge på asfalten i nedbrudt og opbrudt tilstand og sige: Den kunne ikke stoppe deres fremfærd.

Og sådan vil vi sige om jer, gennembrudsårgangen. At intet kunne stoppe jeres fremfærd. At globale pandemier ikke kunne forhindre jeres fællesskab. At I skabte og skaber jer på trods. At I tog jeres uddannelse med vilje.

Det sidste er det vigtigste: At I tog jeres uddannelse med vilje.

I skal altid gøre, hvad I gør, med vilje og aldrig i viljesløshed. Som I også har gjort her på læreruddannelsen i Aarhus, skal I fremover punke systemet, udfordre systemet, hacke systemet, men I må aldrig klandre systemet. For gør I det sidste, så har I gjort jer selv til objekter, til dem, tingene sker for – til ofre. Men gør I derimod det første – punker, udfordrer og hacker – så er I dem, der handler.

Dem, der bringer viljen med og viljen i spil.

Men læg dertil at: I tog jeres uddannelse med vilje. I fik den ikke.

En læreruddannelse tager fire år, men den varer hele livet. Især, hvis man tog fat, da man tog den. Og sproget gemmer på en visdom (også) her. For den har aldrig levet, der klog på det er blevet, han først ej havde kær. Grundtvig har i denne velkendte frase fra Nu skal det åbenbares fat i, at vores tilgang til verden begynder med betagelse, og tager vi ikke fat, bliver vi aldrig kloge på, hvad det drejer sig om.

Og at det er gensidigt. Uddannelse har (villet have) fat i jer, og I har (villet have) fat i den. Sammen har I og uddannelsen betaget hinanden. Vi har i hvert fald som undervisere været betaget af jer. Grundtvig taler i sangen Til min Marie om åndens favnetag. Det er det tag, der går begge veje, hvor vi rækker ud til hinanden.

For favntaget med verden er det, det handler om. Grib verden, og lad den gribe jer. Mød verden med jeres kommende elever, så også de betages, griber og begriber den.

Det er den gerning, det virke, I nu sendes ud til. Lærergerningen.

For gennem jeres tid her hos os har I tilegnet jer viden og færdigheder, så I kan blive faglige, pædagogisk og didaktisk kompetente lærere, der i samarbejde med jeres kommende kolleger og forældrene vil give skolens elever kundskaber og virkelyst til at gå ud i verden og gøre den til deres egen.

I vil kunne bidrage til at gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og historie, give dem forståelse for andre lande og kulturer og for menneskets samspil med naturen. Og I vil være med til at fremme den enkelte elevs alsidige udvikling, almene dannelse, erkendelse og fantasi så de – hvad der er vigtigst af alt – får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle.

Sådan lettere omformuleret lyder formålet for først læreruddannelse og siden folkeskole, som det er givet os af Folketinget. Men det er jer og jeres

medstuderende, som sammen med praktikskolerne og underviserne her på stedet har givet ordene liv og fylde gennem jeres tid hos os. Det er jer og jeres engagement og nysgerrighed, der har skabt den uddannelse, som nu hver især er blevet jeres.

Og når I så møder den berygtede virkelighed, som blot er det sted, man virker, (som I ved fra Dewey), så husk, hvem I er: I er gennembrudsårgangen. I er dem, der trodsede hele verdens vilkår og gjorde uddannelsen til jeres, kaldte naturfagstorvet for lærertorvet, krævede mere og bedre undervisning, mere og bedre praktik, flere og bedre lokaler; jer, det gennem jeres engagement har været med til at sætte retning for den nye læreruddannelse, som vi forhåbentligt snart kan gøre til virkelighed, til noget, der virker i verden.

Det sidste kan man selvfølgelig godt synes noget om. At man er blandt de sidste på den gamle ordning. Men så skal I huske på, at det er vilkåret for – hvis ikke en del af essensen af – lærergerningen i en verden i forandring. At være de sidste på den gamle ordning. Til gengæld er man tæt på dem på den nye, og man får mulighed for at præge dem gennem hele deres skoletid og kan nyde den afsmittende effekt af at være ungdommens ukuelighed nær. Ikke mindst i musiksmag.

En læreruddannelse tager som sagt kun fire år; men den varer hele livet. Jeg håber, at I gennem jeres tid her hos os har fået et stærkt fagligt, personligt og socialt grundlag for jeres lærergerning, og at I fra tid til anden vil vende tilbage og bidrage til nye lærerstuderendes uddannelse eller få lagt mere til jeres egen. I er i hvert fald altid velkommen på matriklen.

I tager herfra som færdiguddannede lærere, men først i løbet af de næste par år bliver I grundfæstede skolelærere. Det tager nemlig også sin tid, og det er en skoleforankret kollega-omgivet lære- og udviklingsproces. Om lidt er det jer, der er den, og så mødes vi igen som samarbejdspartnere, som praktiklærere, gæstelærere eller som studerende på vores efter- og videreuddannelsesforløb.

Jeg ønsker jer god vind på jeres videre færd med mange glade, nysgerrige, genstridige, omsorgsfulde og ikke mindst sjove elever. Og med gode kolleger, flere af dem sidder i lokalet i dag.

Kære dimittender, gå ud i verden og gøre den til et bedre sted.

Vi har tiltro til jer og savner jer allerede lidt.

Kilde

thorhauge.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/svend-thorhauges-dimissionstale>